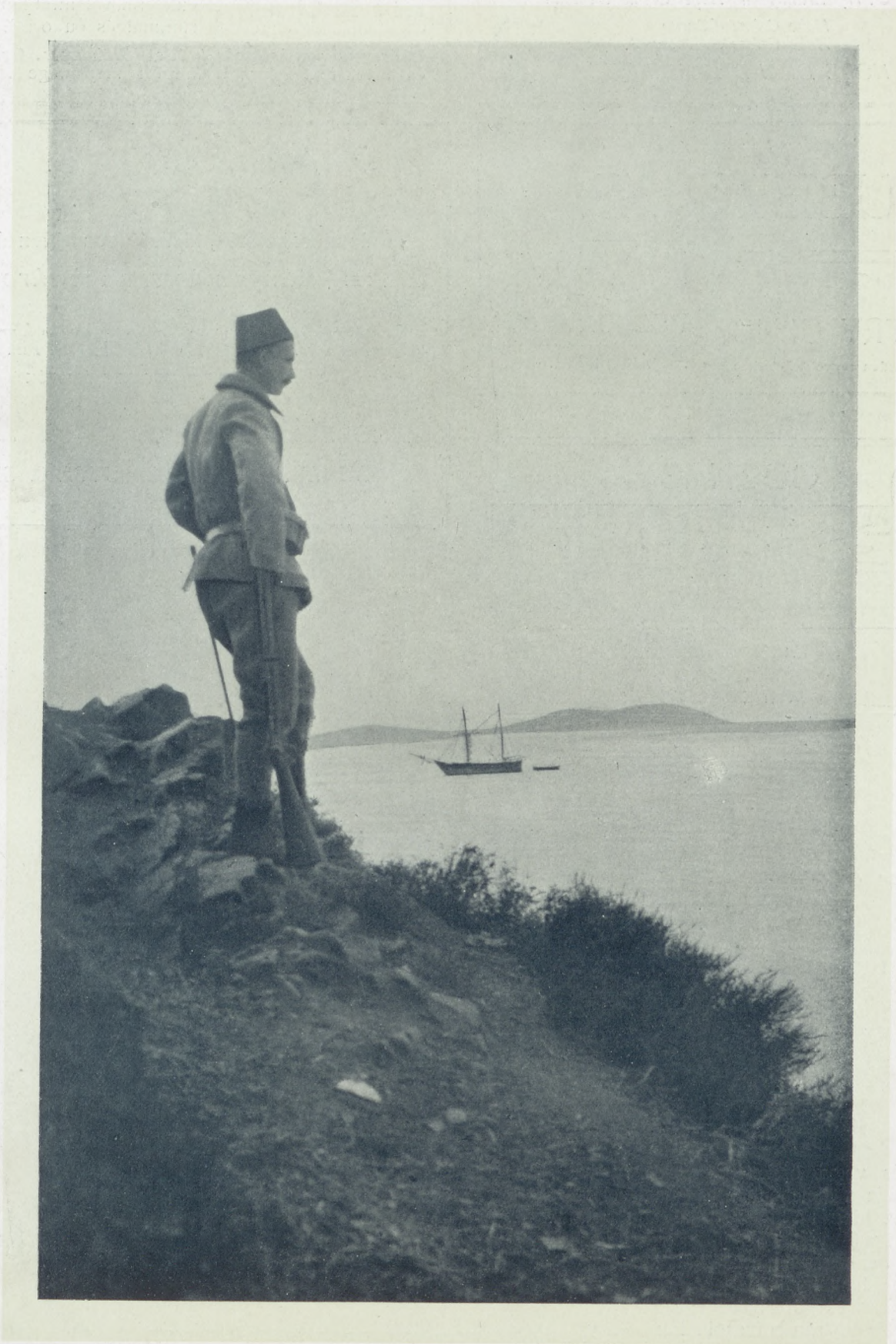

A Társaság

A Marmara partján.

Ismaïl Sirry bey török lovastisztnek „A Társaság“ részére készült felvétele.

D. Hobe & Co.

LIKÖRKÜLÖNLEGESSÉGEI:

Hobe Triple sec || Hobe Crème d'Ananas
Hobe Cherry Brandy || Hobe Crème d'Banan

Hobe Crème d'Cacao
Hobe Crème d'Menthe

HOBE GRAND MONARQUE

HUBERT J. E.

GENTRY CLUB

kapható minden nagyobb üzletben

ELSŐ MAGYAR
PEZSGŐ-GYÁR
POZSONYBAN

Alapított 1825-ben

Ajártság RÉSZÉRE HIRDETÉSEK FELVÉTE-
NEK A LAP KIADÓHIVATALÁBAN:
RITZ-SZÁLLÓ, BUDAPEST.

Rácz Dániel

*Budapest,
IV., Kegyő-utca 2.*

A BIKSZÁDI VIZ

szerencsés vegyi összetételénél fogva hatásában felülmúlja a gleichenbergi, emsi, seltersi vizeket. Ideálja a lugos-sós ásványvizeknek s igazi gyógykincs a szenvedő emberiség számára. Idült hurutos bántalmak, vesekő, angol- és görvélykór pompásan orvosolhatók

Kitűnő asztalviz.

vele.

Kitűnő asztalviz.

KOLERAVESZÉLY

idején legjobb óvó és mely a legdrágább Ceylon-
hűsítő ital a folyékony teából készül és 2 minőség-
ben kapható : citrommal és

MINUTA,

cukorral, valamint Jamaika-
rummal és cukorral.

Elsőrangú vegyésztanárok által jóváhagyva. Gyomrot és beleket megóvjá a hurutos megbetegedésektől.

Nyári divat

és mosókelmék, kizárólagos ujdonságok!

≡ Jutányos és szabott áron ≡

ÁRVAY JÁNOS ÉS TÁRSA

CSÁSZ. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLITÓK

áruosztályában

BUDAPEST, V., BÉCSI-UTCA 9. SZÁM.

LITTKÉ

Casino
for England
Cremant Rose
Sport

A Társaság

SZÉPIRODALMI ÉS KRITIKAI HETILAP

A PARK-KLUB, AZ URI-KLUB, A GOLF-KLUB, A MAGYAR UNIO-KLUB ÉS A POZSONYI URI-KLUB HIVATALOS LAPJA

FŐSZERKESZTŐ: DOBAY ISTVÁN DR. – TÁRSSZERKESZTŐ: SZÉNÁSY SÁNDOR DR. EGYETEMI MAGÁNTANÁR.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, RITZ-SZÁLLÓ. – TELEFONSZÁM: 60-88.

II. évf.
30-dik szám.

Előfizetési árak: egy évre 18 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 kor. Egyes szám ára 40 fill.

Budapest,
1915 július 29.

Áldor Dezső fényképész felv.

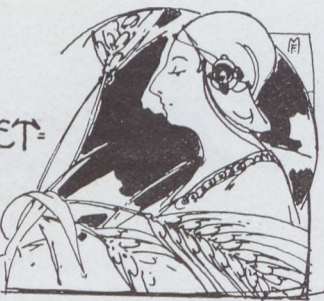
Augusztai főhercegasszony udvarhölgye Majthényi Anna kíséretében meglátogatta a Nemzeti Áldozatkészség szobrának Végrehajtó-bizottságát, hogy az Ő és Károly István főherceg védősége alatt indított nemzeti mozgalom előkészítő munkálatait megtekintse. A fenséges asszonyt Kirchner Hermann altábornagy, a végrehajtó-bizottság elnöke, Wilczek Frigyesné grófné és Vrabély Ármánd dr. a bizottság alelnökei, Wilczek Frigyes gróf, Oroszy Géza dr. ügyvezető és Balla Jenő bizottsági tagok fogadták.

RUTH

— NAPKELETI TÖRTÉNET —

IRTA:
LÁZÁR ISTVÁN

ILLUSZTRÁLTA:
MARTON FERENC

V.

A gyorseszű asszony.

Ugy jött az erős öszvércsikón, mint a fürgeteg. Emberölő lándzsát tartott a kezében. Démonhoz hasonlított, ki előjött a kárhozatból s most a pusztába rohan, hogy vihart csináljon.

El nem futhatott előle; még fa sem volt közel. Azt gondolta, hogy mindjárt elesik félelmében; nem magáért, hanem inkább Naómiért s Ruthért reszketett...

Óh, ha megnyílnék a föld, hogy elnyelje Bakbakkárt! Nem nyílt meg a föld, vágatott a fekete gonosz, mondom, úgy jött, mint a fürgeteg. Öszvércsikója szinte elnyult a levegőben, sebes járása alatt tompán dobogott a föld.

— Istenem...

Most mit csináljon! Letérdeljen-e? Ha fél, neki sem kegyelmez... Mosólyogjon-e? A mosoly megszelidíti a dühödt embert. Gyorseszű asszony volt Orpa s hirtelen heves zokogásba tört.

— Jaj nekem! Jaj nekem!

Tenyerét arcára csapta, s jaj nekem...

— Orpa! — Kiáltotta Bakbakkár s hirtelen megállt.

Ugy tett, mintha fájdalmától még most sem látná, aztán rátekintett s összekulcsolt kézzel feléje rohant.

— Bakbakkár!

A tajtékos öszvér mellett sirva lerogyott.

— Mi történt?!

A rókabőrös nyeregből leugrott egyszeribe.

— Hol van Ruth!?

— Az oroslán... az o... ros... lán...!

Akkorát ordított Bakbakkár, mint egy oroslán, valóságosan. Megrázta Orpát, hogy ez majd elájult.

— Ruth!?

Orpa fuldoklott a zokogástól.

— Hol van Ruth!?! — hörögte Bakbakkár s a dárdát nekifordította. — Megöllek, ha nem szólsz!

— Meghalt...

— Kicsoda?!

— Ruth... Az oroslán... Naómi...

— Megölte?!

— Mindakettőt...!

Jajdult egyet Bakbakkár s lándzsáját a földbe döfte, hogy fokig belement.

— Kámos!... Meghalt! Ruth!...

Iszonyu volt nézni.

— Beszélj! — hörögte habzó szájjal. — De beszélj!...

Orpa fölemelkedett.

— Oh, Bakbakkár... úgy akarta Kámos... Az erdőből kijött két oroslán...

— Beszélj!

— ... Két oroslán... s az egyik Ruthal, a másik... Naómi...!

— Beszélj!...

Orpa fehéren pillákol.

— A nagy himoroszlán Ruthnak ugrott, leverte...

szájába kapta s elfutott véle, mint a macska a cincogó egérrel...

Bakbakkár tüzet pihegett.

— És a másik... ennek nem volt sörénye... Naómi anyámat lecsapta a farka suhintásával... s fölragadta... és nincsenek...!

Tördelte kezét.

— Merre vitték... jaj nekem!... — ordított Bakbakkár veszett fájdalomban. — Merre vitték az oroslánok...?!

Orpa megfogódzott a lándzsában, hogy el ne essék.

— Jaj, nem tudom, mert én olyan lettem, mint a ki meghalt... én elestem... csak azt láttam, hogy napkeletre rohantak velök!

Bakbakkár jajgatott.

— Mikor...?!

— Az ég közepétől arasznyira lehetett a nap... Bakbakkár leült a földre, úgy elerőtlenedett. Sárga volt, mint a viasz, s az ajka reszketett.

— Vajjon megkapnám-e, — tördelte, — megkapnám-e legalább a ruhája szegélyét...?

Orpa melléje kucorodott.

— Hogy s hogy gondolsz ilyet, óh Bakbakkár? Elvitték az istentelen fenevadak... eddig egy napi járóföldre vitték... s fölfalták... drága testüket... Istenem!

Sírt egy újabb verset.

— Óh, ha láttad volna, milyen szörnyű rohanással jöttek elé a pusztá mélyéből! Nagy veres szájukból omlott a tajték... s akkorát bődült a himoroszlán, hogy a pusztá rengett... Csak rálehelte szegény Ruthra s nyomban elesett... Annyit még láttam, hogyan verdes erőtlen kezével... mintha segítségért könyörgne... S még azt is hallottam, a mikor Naómi... jaj nekem!

Szívére szoritotta kicsi kezét s levegő után kapdosott, de balszeme sarkából diadalmas, huncut pillantást vetett Bakbakkára, ki merev öklére hajtotta sáppadt homlokát s nyöszörgött dühében.

— Éppen urainkat siratgattuk a szép, napsütött

Ugy jött, mint a fürgeteg...

mezőben, Naómi vigasztalt, noha ő szenvedett leg-
többet. Még tanácsokat is adott Ruthnak, hogy vegye
fontolóra a dolgot s jó volna visszamenni... Arról is
beszélte, hogy te szép és jómódu ember vagy, s rosszul
cselekedett, hogy ártatlanul bűnnel vádolt téged...
Ugy láttuk, hogy Ruth tétovázik s tán hallgat Naómi
szavára... és ekkor eléjönnek az oroszok... és
vége... vége...!

Észrevette, hogy Bakbakkár az ujjain át az arcát
lesi, hát folyást engedett az ő nagy bánatának:

— Mitévő legyek én, szerencsétlen özvegy, ki
életben maradtam? Van-é, a ki szánakozik rajtam? Se
uram, se napám, se sógorasszonyom... Hát mit vé-
tettem én az istenség ellen, hogy így büntet engem!

Bakbakkár sóhajtott.

— Felkelek én most, te szegény Bakbakkár, ki,
tudom, szeretted Ruthot, s így egy vagy énvelem a
gyászbán, felkelek s hazamegyek Kírháreseth városába,
hol az én atyám lakozik... Óh, minek ijesztetted meg
Ruthot és Naómit, mért fenyegetőztél? Most élnének,
ha nem is örömben, de a jövőre reményében, s nem
estek volna martalékul éhes oroszoknak... Gyere hát,
Bakbakkár!

Bakbakkár nyögött.

— Én elmegyek s megkeresem az oroszokat,
megkeresem és megölöm... Óh, ha megkaphatnék bár
egy fürtöcskét gyönyörű, napszinű hajából!

Fölkeltek a pástról.

— Hiába mégy, te szegény, jó Bakbakkár! Elvit-
ték az oroszok... Ne menj utánok evvel a gyenge
lándzsával, úgy sem találod meg. Inkább jőjj haza, végy
magad mellé vagy tiz jó fegyveres embert s úgy indulj
oroszlanúzásra. Megeesznek téged is s nem leszen, a ki
szíve fölött hordja Ruth elhullott hajfürtjét...

Bakbakkár sóhajtott s felült az öszvércsikóra.

— Vajha ne születtem volna! Megátkozom azt a
napot is, a melyiken anyám e világra hozott... Meg-
átkozom enmagamat is, mert boldogtalan vagyok, kol-
dus, olyan koldus, kinek még reménysége sincsen...

A nap a pusztába sülyedt csendesen. Holdvilág
kerekedett s arany-kék fényrel világított a némaság-
ban. Orpa fáradtan támolygott az öszvér mellett, Bak-
bakkár nem mondta: ülj föl egy kicsit. Ilyen önző és
durva a férfiember. Az életét is odaadja annak, a kinek
a csókját megkívánja, de a többi asszonytól még az
öszvér nyergét is irigyl...

(Folyt. köv.)

Eitel Frigyes porosz kir. herceg és kísérete az északi harctéren.
Barabás Emil huszárfőh. felv.

VÖRÖS SZINEK.

I. Emlékezés májusra.

Nem volt most vörös májusi zászló!
Munkáslázítók hogy el is tűntek!
Hangzatos jelszók, lobogó lángok
hogy ki is hültek.

Nem járt ordító tömeg az utcán;
a hangos szájak csendesek lettek.
A suttogók is majd nemsokára
csendesek lesznek.

Vörös zászlókat nem lobogtattak.
Vörös most ugyis minden a földön —
Ennyi vörös vér nem került csapra
egy emberöltőn!

Vörös esztendő, de vörös is vagy!
S lesz-e apálya a tenger vérnek?
A hullámok már a fuldokló világ
szájáig érnek.

Lesz-e apálya a tenger vérnek,
lesz-e jövőre nyugalom, béke?
S leng-e megint majd májusi zászló
vörös nyakkendő's munkásvezérek
barna kezébe?...

II. Vérbükk a zirci parkban.

Hatalmas, óriás fa! Csodálja, a ki látja.
A klastrompark királya. Talpig biborpalástba.

Mintha csak érezné, hogy ez évnek ő jelképe:
a sok ezer levélke, mintha vértől csepegne.

S biborpalástján mintha — királyi nagy palástján —
a vér tengerét látnám csorogni egyre, folyton.

Virágok, füvek és fák meleg nyárban ragyognak,
fülemülék csattognak; az ég bájos, szelid, kék;
csak a vérbükk haragszik és halált int a nyárba
s a mint a szél zilálja, rázza véres palástját...

III. Piros virágok a földön.

Zöld gyepszőnyeg a fák alatt.
Virágok hullnak rája.
Piros virágok, S a szemem
mintha véresöt látna.

Pompáját önti rám a nyár.
Ragyogás, illat, ének!
S hiába minden, én csak vért,
azt látok és azt érzek.

Duló csaták vértengerét,
azt érzem közeledni.
S a nyár, e bájos, ifju lány
bele fog temetkezni.

A piros virág vért jelent,
S a fűlmile ha csattog:
Gyászdalt dalol nekik, kiket
eltemettek a harcok...

Vértesy Gyula.

A HEGYEK KÖZT.

Irta MALONYAY DEZSŐ.

Örökzöld fenyőfák s most zsendülő planátok közt, hegyoldalban áll a pompás palota.

Fölötte erdő, mind az azuros égig erdő és üde zöld bársonyba öltözködő erdő van alatta is. A távolban, mintha libegne a kékes párák közt, ott csillog a Duna ezüstös szalagja.

És távolban, közelben, köröskörül mindenütt, mint egy fiatal leány rózsaszínű köntösben, kezében lila orgonabugákkal: úgy futkos, úgy kacag, úgy szórja virágát a tavasz.

A palota pazar fényüzéssel van építve; oszlopai márványból, fülkéiben márvány-szobrok, a följáró is hófehér márvány; ablakain selyemfüggöny s érzi az ember, hogy milyen puha, meleg, milyen csöndes lehet odabenn! . . . Az egészen az a nagyuri, az az előkelő, az a zárkózott unalom, — szinte lábujjhegyen jár, a ki elhalad a palota előtt. Az előcsarnokban meggyipiros bársonyszőnyeg, — egy-egy fehér bóbítás, szíves mosolygásu komorna suhan odébb azon a szőnyegen, kezükben ragyogó ezüst tálca s a tálcán csupa kívánatos holmi: tea, tejszín, gyümölcs, méz, sütemény. A folyosókra nyíló szobákból kellemes illat árad: ibolya, gyöngyvirág, itt-ott erőszakosabb tubarózsa, — olykor kitekint egy-egy kíváncsi női arc, a betegek . . .

Igen, mert azt elfelejtettük megmondani, hogy a palota homlokán ott ragyog, aranyos betűkkel: Szanatórium s az első emelet erkélyén, szintén aranyos betűkkel: Fizikai Gyógymódok.

Hogyne feledtük volna! Hisz nincs itt nyoma se az ispotálynak.

Egy-egy szép hölgy szeretne még szebb lenni, karcsubb vagy természetesebb — hát ide vonult néhány hétre szenvedni. Nagy urak, a kik sokat cigarettáztak, — itt sanyargatják magukat egy csöppet. A kiknek sok pénze van, az nagyon szeret olykor beteg lenni egy kicsit; szereti, hogy sajnálják, szereti, hogy olyanformán bánjanak vele, mint azzal, a ki szenved; a gazdag ember is szeret ám néha megijedni, csak nem nagyon . . . Az előkelőséghez, az igazi jó módhoz tartozik az ilyesmi. Talán a lelkiismeretét is csitítja vele? Talán ravaszkodik is? . . . A szenvedést ámitaná, az igazi szenvedést, a miből része kell legyen a nagy urnak is.

Igy képzeljük mi ezt. Mi, szegény emberek, a kiknek a szenvedése véres, sebes, köhög, mankón jár, a kik beérjük a reménységgel, a mit ingyen ad a sors, holott oly szívesen vásárolnánk belőle még többet, ha telnék rá.

Mert itt azt árulják, ügyesen, okosan, emberségesen: a reménységet.

A félemeleten vannak a »Fizikai Gyógymódok«. Ott is márvány minden, piros bársonyszőnyeg és selyemfüggöny.

Egy igen kellemes modoru, biztatóan mosolygó, jószágos ur az orvos. Olyan nyugodt, olyan bizonyos, a mit ő mond! És olyan jól esik az embernek elhinni azt, a mit ő mond.

Aztán a szerszámai: a hideg víz, a meleg víz, a szénsavas víz, a fényfürdő, az inhalátor, a svéd torna, a villámos masszáz, a Röntgen-sugár és a többi.

Remény! Remény! Csupa remény!

Az ember szeretné mindezt azonnal, egyszerre, most rögtön végigpróbálni, — az ember oly módon szeretne ismét fiatal lenni! . . . Ép, erős, szerelmes! . . . Az ember úgy szeretné ismét kergetni, elfogni, keblére ölelni azt a fiatal leányt, a ki rózsaszínű köntösben futkos odakint, kezében lila orgonabugákkal: a tavaszt.

Éppen most ő kacag be a félemeletre az ablakon s a hová tekintett, két függönnyel körített kanapén ragyog a napsugár.

A kanapén, bepakolva egy-egy ur.

Mindeniken vizes lepedő, aztán száraz lepedő, aztán flanell, aztán szőrpochróc, jó feszesen, mint a Mumiák a Nilus partján, — moccanni se lehet.

Beszélgetnek.

A hogy a puszkapor sistereg, izgatott hangon szól az egyik:

— Hazudott, minden szava ámitás volt! És micsoda angyali ártatlansággal nézett a szemembe! . . . Hanem szép volt, annyi bizonyos . . . Tudja, olyan aranszöke . . . Megveszek, ha rá gondolok! . . . A nyakára kellett volna csavarnom s megfojtanom vele! Legalább nyugtom volna most . . . De csak gyógyuljak meg!

A hangján érzik, mily kínos lehet veszteg maradnia a forróvá fült vizes lepedőben. Érzik, hogy szorulhat ökölbe a keze.

— Az enyém is szép volt, — sóhajt nagyon szeliden, pihegve a másik. És alázatosan, mintha a sorsnak könyörögne: A haja, mint az éjszaka . . . Össze-csókkoltam én minden szálát . . . Hogy könyörögtem neki! . . . Mondtam, hogy meghalok érte: nem hitte, kinevetett . . . Istenem! csak egy kicsit összeszedhessem magam!

És hosszan sóhajtott a szelid hangu ember.

Egy darabig csönd volt.

A tavasz kacagott rajtuk aranyos napsugarával.

A dühös ember tört ki:

Elesett hőseink

nevének megörökítő díszes emléktáblák templomok vagy középületek falaira, hazai márványból 50 kor.-tól feljebb, közterekre és temetőkre állítandó emlékoszlopok 150 kor.-tól feljebb. Megrendelhetők: „KULATAR” művészeti sirkökiállítás, Budapest, VIII., Közttemető-ut 4. szám alatt.

Brachfeld József dr. tüzérhadnagy felvétele.

Az északi harctérről:

Fönt: 1. A front mögött. — 2. Lengyel faluvég. — 3. Elpusztult híd-részlet. — Alul balra: Fedezéket csinálunk; jobbra: Békés oroszok.

— Engem ne bolondítsanak itt tovább! Torkig vagyok ezzel a sarlatán komédiával! Biztatják az embert, mint a pityergő kölyket. Mit piszkálják azt, a ki végezni akart magával?... Hagytak volna fölfordulni!... Én megmondtam az orvosnak: még várok egy hónapig s ha akkorra nem csinál belőlem embert, majd jobban célzok.

A másik, a szelid ember azon a sorskerlelő, alá-zatos hangon könyörgött:

— Csak türelem...

— Türelem!? Hát maga hisz még ebben a svindliben!?

— Hogyne hinnék. Én tudom, hogy meggyógyulok. — És még szelidebben, még alázatosabban beszélte: — Nem így voltam én, mint most. Most legalább már tudok egy kicsit öltözködni is. Ma reggel magam gomboltam már be a mellényemet. Istenem, mily boldog voltam!... Pedig amikor kivették belőlem a golyót, nem tudtam semmit. A mit akartam, éppen azt nem tudtam megtenni. Ha menni akartam, nem volt szabad arra gondolnom, hogy menni akarok... És én mindig menni akartam, — tette hozzá mély sóhajtással a szelid hangú.

— Utána, ugye? — kacagott amaz dühösen. — Persze, az asszony után?!

— Hát persze! A feleségem után!... Oh, Istenem, csak még egyszer szedjem össze magamat egy kicsit!

Képes volna megkeresni?! Könyörögne neki, hogy jöjjön vissza?

— Hát persze. Hiszen jó lélek volt az... És olyan szép! — Szinte zokogva panaszkodott a szelid hangú: — Megkeresem, megengesztelem, boldog leszek... Majd vigyázok rá jobban... Egy kicsit szeszélyes, én nem tudtam bánni vele.

Dühösen kacagott a másik:

— Micsoda élnetlenség! Micsoda gyávaság! A férfi legyen férfi!... Így rontják az asszonyt.

— De hisz ön is a felesége miatt lőtte főbe magát, — vetette halkan a szelid hangú.

— Pardon! az más! Az az én dolgom. Én magammal akartam leszámolni. A saját gyöngeségemet toroltam meg. Nem tudsz ellenni anélkül a bitang nélkül? Hát lődd főbe magad. Punktum. A magáé elszökött, én elkergettem, én kivertem őt a házból... De csak gyógyuljak meg!

— Akkor hát mit akar még veled?

— Mit akarok?! — kacagott amaz, a dühös, — bosszút állok azért, a mit itt kínlódom most.

Jött az orvos. A kellemes modorú, a biztatóan mosolygó.

Szeliden, de milyen alázatosan tudakolta tőle mind a kettő:

— Édes jó doktor ur, meddig tart még? Ugy-e már jobban vagyok? Ugy-e, meggyógyulok?

— Hogyne — válaszolt az orvos nyugodtan, olyan bizonyosan. — Csak türelem. Fő a pihenés. A föltétlen pihenés.

— Az éjjel is olyan heves fejförcseim voltak, — panaszkodott szeliden az, a ki úgy haragudott az imént.

— Az elmulik majd.

— Ugy-e, elmulik? — könyörgött a dühös. — Mikor?

És a szelid is azt szeretné tudni: mikor mehet ő majd oda, ahova menni akar?

— Ma reggel már magam gomboltam be a mellényemet, olyan boldog voltam!

— No lám, — örvend az orvos is. — Csak türelem.

És délben együtt sétálgattak a zsendülő platánok alatt.

A dühöst egy görnyedt, sovány, őszülő kis ember vezette, a másikat, a szelidet, a ki öles alak, hatalmas vállu huszárcapitány s olyan halkan, tétovázva, olyan révetegül csörren a sarkantyúja, a mint botorkázik a kis ember után a zsendülő platánok alatt.

És ezalatt távolban, közelben, körös-körül mindenütt, mint egy fiatal leány, rózsaszínű köntösben, kezében lila orgonabugákkal: úgy futkos, úgy kacag, úgy szórja virágját a tavasz.

Mészáros Károly György 11-es tüzérhadapródjelölt. Hősi magatartásáért a nagy ezüst vitézségi érmet kapta. Hősi halált a déli harctéren.

A rózsák szigete

Irta NÁDASDI BAÁN ACHILLES.

Patinás multnak, hervadt emlékeknek szelid illata kél és száll tusakodó, fáradt szívünk felé a szőke Duna öléből, a hol Budapest bokrétája virul. Sokat beszélnek és írnak most a szerencsétlen Béla herceg sirjának föltalálásával kapcsolatban a mi szép Margit-szigetünkről. Aktuális téma lett a sziget s vele együtt aktuális lett a romantika, a mi hozzáfűződik. És úgy érezzük, hogy mi is pihenni vágyunk a tölgyek alatt, a hol a békés idők utolsó nagy lantosának szelid lelke örült a csendnek, a békességnek. Ő csak a város zaja elől menekült az öreg fák árnyékába — mi egy lángban álló világ tombolása, egy soha nem látott háboru üvöltő réme elől kíváncozunk a rózsák szigetére.

Virágfakasztó májustól nyár végéig buján pompázó, színes, illatos rózsák birodalma a Margit-sziget. Olyan a Duna közepén, mint egy ragyogóan szép fiatal asszony, a ki szelid kacérsággal nézi magát kristályos tükrében, a ki tudja, hogy szép, de azért nincs góg a szívében, nincs bűnös gondolat a fehér homloka mögött. Ismeri mindenki, szereti mindenki, de tiszteletlenül még ránézni sem merne senki. Ha a pesti ember a szigetre megy, ha még oly cinikus is, nem tud elfogulatlanul végigmenni az árnyas utakon. Megfogja lelkét a mult, az emlékek sokasága és a virág, a rózsza. Az esti szellő a bánatos szívű királyleány legendájáról beszél, a reggeli napsugár mosolygó rózszaerdőre tűzi első csókját. Évszázadok ölelkeznek a Margit-szigeten. Elhalkul itt az élet, mint a szordinós hegedű hangja; mintha tündérek világában élnénk, mélézva járunk az ősvényeken. »Ide nem hat el város zaja, semmi...«

Odakint világháboru van. Prédára leső éhes farkasok, villogó szemű sakálók, hullaszagra elősiető hiénák lihegő csordája fenekedik ránk, de a turul büszkén kering a Kárpátok és az Alpok bércei fölött s haragos víjjogással csap le ellenségeire. Nyugodt lélekkel, higgadt önbizalommal várjuk a rémes harcok végét, de azért — olyan jó kimenni a szigetre, olyan jó egy-két órára azt hinni, hogy minden, a mi a végeken dül, csak rossz álom és csak itt vagyunk ébren a tölgyek alatt, a romok tövében, a rózsák közt. Olyan jó azt hinni, hogy nincs más lárma a világon, mint a hidon robogó autó szirénájának alig ideérő hangja, egy-egy távoli gyár sipjának túlkölése vagy a *Fecske* kerekének kedves, ismerős csobogása.

Virágfakasztó májustól nyár végéig nincs szebb kirándulóhely a Margit-szigetnél. Ezt a földi paradicsomot nem tudta elkoptatni az idő, nem tudta meguntatni a divat, nem tudta közönségessé tenni a közönség. Mindig valami nemes előkelőség adta meg a sziget tónusát. Itt nem volt sohasem korzó és mégis itt lehetett legkellemesebben sétálni; itt nem volt sohasem toalettfitogtatás és mégis mindig itt lehetett a legbájosabban öltözködő nőkkel találkozni, a sziget nem volt sohasem kacér és mégis a sziget vonzott mindig a legjobban. De soha, soha ennyire nem volt divatban a

Margit-sziget, mint az idén. Az idők jele, hogy Budapest közönsége nem a lármás mulatozást keresi, hanem a csendes, békés szórakozást, hogy a *vurstli* csinndrattája helyett szívesebben hallgatja a romok tövében a mult halk muzsikáját.

A rózsakert illata, a reggeli madárdal, a folyam beszéde, mind-mind drágább ma szívünknek a lármánál, a hangos életnél. Nem frázis az, hogy jobbak letünk, hogy megkomolyodtunk, hanem igaz, eleven valóság, örvendetes valóság. A mióta Rákosi Jenő elparentálta a cinizmust, mint a világháború halottját, sok-sok testvére esett el ennek a veszedelmes emberi gyöngeségnek. Kevélység, gőg, irigység, harag, gyűlölet, mind ott fekszik már a porban sok magasan hordott homlok mellett, a melyek most alázattal hajlanak földig. Mindez jóleső tudattal jut eszünkbe itt a rózsák szigetén, a hová tusakodó, fáradt szívünk kívánczozik.

A legmagyarabb Habsburg-szülött, a nagy nádor fia tette ilyen nemesen széppé, ilyen varázslatosan bájossá Szent Margit szigetét. Az egykori Nyulak szigetéből Rózsák szigete lett s a rózsák szigetét Béke szigetének tekintti a békére áhítozó ember.

Valamikor nagyon régen IV. Béla szent leánya élte itt le életének utolsó kilenc esztendejét. A legszebb, a legnemesebb életet, a mit királyleány élhet. Azután elmúlt ötszáz esztendő és született egy Habsburg családból való királyi herceg, a ki nagyon megszerette a magyart és nagyon megszerette a magyarok fővárosát. Ércszobrának márványtalapzatán aranybetű hirdeti a halás utókornak, hogy »egész életét a közügyeknek szentelé.« A fia még jobban a szívünkhöz nőtt, még jobban megszeretett bennünket. Itt élt közöttünk harmónikus szép életet, mint vérbeli nagyur, a ki magyar-nak érezte, vallotta magát. Neki volt legkedvesebb tartózkodó helye a szép sziget, Ő lett a királya ennek a kis tündérországnak. Mennyire szerette a rózsákat, a fákat, a madarakat! Nem olyan régen volt, hogy csak egy kicsit is elfelejtettünk volna abból a sok szépből és jóból, a mit a nádor fia Budapestért tett. Azután, hogy ő is meghalt és örökül hagyta fiának a rózsák szigetét, már nemcsak a sziget volt a mienk, hanem a gazdája is, a legmagyarabb királyi herceg. Családjával együtt büszkesége, szemefénye a világvárossá lett Budapestnek.

És ő nekünk ajándékozta a rózsák szigetét, nekünk pestieknek, a szívével együtt. Most ő is a végeken harcol s kemény magyar öklével sujt halálos csapást az ellenségre. Mi itthonmaradtak, aggódva, büszkén kísérjük minden lépését és szeretettel várjuk haza diadalmas seregei élén. És addig is, a míg tart a vihar és a lelkünk meg-megpihen a tölgyek alatt, eszünkbe jut mindannyiszor a nagy nádor unokája, a mint hogy eszünkbe jut és megfogja szívünket sok minden szép és nemes gondolat a rózsák szigetén.

A VÖRÖS KERESZTBEN.

— Szinpadi kép. —

Irta ENDRÓDI BÉLA.

(Kéziratnak tekintendő.)

(Folytatás.)

Főhadnagy:

Ember ki állna ellen? Nincs mélység, nincs magasság,
Hol ne gázolna át e hős magyar lovasság.
Satanov, Krasznik, Grodek, Ravaruska,
Mi arattunk ott és hullott a muszka.
Kamionkánál, Tomasov alatt
A kozák jött, látott és...

Tisztiszolga:

Elszaladt.

Főhadnagy:

És Rohatynnál...

Tisztiszolga

(hirtelen elkomolyodik):

Hagyjuk e helyet...

Egy jó pajtásom... épp ott... elesett...
Vidám, derék volt... és ma néma holt...
És épp úgy, mint én... tisztiszolga volt,

(Ének.)

Itthon mosott kutyát és ablakot,
Suvickot kent bakancsra s kis cipőre.
Ha poharat tört: két napot kapott,
Mosott, sikált és szidták nyakrafőre.
Piacra járt, waffenrockot kefélt
S a századosné szolt: semmitse bír el
A privátdíner, a privátdíner.

S hogy hadbament az ezred: hős urát
Tüzön, vizen követte, ment nyomába.
Kunyhókba néki ágyat rekvirált,
Dörzsölte hóval, ha fagyott a lába,
Pakkját cipelte, varrt, mosott neki,
Ha láza volt: megtömte aszpirinnel
A privátdíner, a privátdíner.

És Rohatynnál zeng a csatatér...
Két vad kozák támadt a századosra.
A hú legény csak épp hogy odaér
S már szuronyát az orosz vére mossa.
A százados brávót kiált s rohan,
De földre hull golyósebezte szívvel
A privátdíner, a privátdíner.

És harc után a hülő tetemet
A szanitécek durván felemelték...
De ő már akkor mitsem érezett,
A jó Istenke simogatta lelkét,
S ringatva békés csillagok között
A mennyben él most, koszorúzva hírrel
A privátdíner, a privátdíner...

Kozák

(rövid szünet után):

Hát nem tagadom...

Főhadnagy:

Ne is merd!

Kozák:

Való:

Magyar e harcok hőse s a lova se fa-ló.
E fejbágás, csodálom, hogy nem sujtott agyon...

Tisztiszolga:

Oh, csak kíváncsiság volt, hogy kong-e benn nagyon?

Kozák:

Emlékszem, egy tábornok csak elámulva néz,
Hogy honnan a manóból e sok szilaj vitéz?
És nem értem ma sem, hogy ennyi bátorságot
Miből, honnan szereztek e rettentő huszárok.
Kartácsot és golyót mind még kutyába se vesz...

Főhadnagy:

Örök harcokban edzett nemzet ez!
Mig más ország henyélt vagy békében nagyra nőtt!
Paskolták szép hazáját vad, rettentő idők.
Nem ülhetett vidáman az otthon tüze mellett:
Hol másért, hol magáért, de — verekedni kellett.
Égő faluk fényénél aludt el gyermeke
S mindkét barátja vasból: a kard és az eke.
Vérben és televényben szántott zordan velük
És ezer éven át pehelyre nem feküdt,
Csak rideg, pusztá földre, de ez a föld dalolt
S ha jég is verte százszor: szabadság földje volt.
Rónája végtelen, hegyláncán hó vakít,
Az égre nézve látod a Kárpát sassait,
Kék tenger-ár morajlik a sziklás part felé, —
Minden, mi bátor és nagy: e harcos nemzeté.
Sas, hegylánc, róna, tenger, minden, mi nagy s erős,
Csoda-e hát, ha minden kis katonája — hős!

Kozák

(kissé bizonytalanul):

Oroszország nagyobb...

Főhadnagy:

Nagysága nem hiba,

De bús és réveteg. Szláv melancholia
Bénítja meg hatalmas, de fáradt tagjait,
Nyújtózik néha egyet, felbombáz valakit,
De nagy eszménye nincs s ha volt is, félve ébredt,
Remegve, bujva szótték, takarták titkos éjjek,
Fölreszketett, — no, lestük: látjuk repülni. Csend.
Egy ólombánya mélyén lankadtan elpihent.

Kozák

(csendes megadással):

Egy ólombánya mélyén...

Tisztiszolga:

Hát hogy lennél acélos,

Te ólomkatona, te álom-brigadéros!

Főhadnagy

(az ápolónő felé):

Nézd ezt a nőt! Magyar nő; nyiltan tekint le rád,
Nem gyilkol alattomban gyanutlan katonát,
Mint komitácsi hölgyed, ki sirva könyörög...

Tisztiszolga:

Mig puskát tölt Petárnak kukoricás mögött.

Főhadnagy:

Magyar nő nem csatázik. A harc a férfié.
De az imádkozás, a gond, a köny: övé.
E vészes pusztulásban ő a sugár az égből...
Fehér, szép ápolónők! A nemzet sok sebéből
Valamikor egy vércsepp a karotokra hullt,
Hol áldón, megbocsátón keresztte finomult,
S hordjátok hűn azóta e megváltó jelet
Örök, nagy győzelemmel halál és vég felett.
Barát, ellenség: mindegy. Im, homlokod sebe.

Én vágtam a csatában s itt ő gyógyítja be.
Ha odasuhan hozzád, ha idelibeg mellém:
Karomat felkötötték, különben megölelném,
Bár angyalszárnyak védik...

Apolónő:

Oh végre, végre — szárnyak!
Ma még csak védenek, de holnap zengve szállnak
Fenséges repüléssel a boldog virradatnak...
Komor, nehéz idők, de végre szárnyat adtak.
Virrasztva, gondban égve ma naggyá lett a nő
És holnap jön a hajnal, a béke, a jövő;
A jelen minden könnye, zord tanulsága, vére
Ragyogó életet hint a jövő emberére.
Az nem tűnődhetik már, hogy ki nagyobb, erősebb,
Mert nagynak látta anyját és édes atyját hősnak.
Felejtjük ma a multak könnyelmű dallamát
Mi: asszonyok, mi: lányok, mi: hitvesek, anyák,
Minden sebet bekössünk, minden jajsztót megértsünk,
A mi megváltó munkánk, ébresztő ébredésünk
Fájdalmaink tüzeiben ma valóság, nem álom,
S az élet győzedelme az urrá lett halálon.

Kozák

(még mindig ellenkezni próbál):

Ah, nők nálunk is élnek, szeretnek és hevülnek.

Tisztiszolga:

Hanem a fiaik nem mindig sikerülnek.

Apolónő:

Én szánom őket...

Kozák:

Hagyja.

Főhadnagy:

Sok elhullott fiát
Nem tudva mért küzd, méltón melyik siratja hát?
Ha már pusztulni kell s rombolni azt, mi szép:
Vezesse szent igazság a harcos fegyverét,
Legyen bár harca célja a pokol, vagy a menny.
Mért harcolsz, mondd?

Kozák

(áhitattal):

A nagy cár azt parancsolta: Menj!

Tisztiszolga:

A cári menetrendben kisiklik sok vonat!

Kozák

(dühösen):

A cár erős. Parancsa elsőpri perc alatt
Berlint, Boroszlót, Bécsset, engem, téged meg önt,
Magyar huszárt, magyar nőt, magyar királyt...

Tisztiszolga
(fenyegetően):

Te!

Főhadnagy
(emelt hangon):

Csönd!

Megtiltom, hogy nevét hitvány ajkadra vedd,
Mikor mi himnuszunkban daloljuk e nevet.
Szentségtörő szavakkal illetni őt ne merd,
E bölcsét és nagyot, kit csapások árja vert

Főnséges életén s nem hördült fel soha...

Te aranyzivű agg! Te öreg katona!

Kettős trónod felett sötét gyászból a kárpit.

A mexikói császárt, a legendás királyfit

Borongva eltemetted s a márványarcu szent,

Áldott, bús asszonyunk is a mennybe hazament.

Mayerling: néma bánat, Genf: könny, mely fájva ég,

De láttad porba dőlni a jövők emberét

És elvesztettél mindent, mit néped tőle várt...

E rémes zuhanásra felébredt a világ,

Fölreszketett az ország: most itt az ideje,

Hogy töviskoszorúdat babérral fődje be.

Bosszúja ostorával gyászod hadd verje széjjel,

Boritson el győzelmek sugárzó erdejével,

A rádtörő merészt büntesse, mint az átok.

Rettentő népeid és császári barátod

Im rendíthetlen állnak a népek nagy csatáján

S ujjongnak a jövendő: szent István koronáján

Van még hely drágakőnek, babérnak, diadalnak...

Tisztiszolga:

Az angyalát neki! Ez oszt lelkes szavallat.

(A kozákhhoz): No, most beszélj komám, most szólj!

Kozák

(csüggedten):

Mindent belátok,

Győztél másodszor is. És én... én...

Tisztiszolga:

Retirállok!

S mi utánad süvöltjük, — hogy változnak az évek —
Szeretlek Németország! (kedélyesen): Hát nem huncut
a német?

Főhadnagy:

Becsületes, nagy nemzet! Mellénk állt hősi karral

Az első pillanatban. A közelgő viharral

Már tele volt a lég...

Tisztiszolga:

Szüköltek már a szerbek...

Főhadnagy:

A tömegek felett már vészmadár kerengett.

És jött a hír: csatára!

Tisztiszolga:

Örömkönnnyekben ázott

Az utca.

Főhadnagy:

A szivekben a mámor harsonázott,

Szónoklat, dal, zene...

Tisztiszolga:

És minden ajkon ének,

Egyszerre nagyra nőttek a sáppadt kis legények,

Virágok ezre hullott a marsoló csapatra.

Főhadnagy:

Hát a kivonulásunk!

Tisztiszolga:

Az induló vonatra!

A város zengett, zajlott,

Főhadnagy:

A paripám ficánkolt,

A lányok integettek.

CAPHOCAL

GYERMEK
TÁP
SZER

legtökéletesebb hizlaló, csonterősítő, fogzás lefolyását megkönnyítő csecsemő- és gyermek-tápszert. Egy eredeti doboz ára 3 kor.
Mindenütt kapható.

Tisztiszolga
(hetykén):

Mindegyik tubicám volt,
Szivar hullott az égből...

Főhadnagy:

Zengett az utca hossza
S utánunk ordították: az Isten vissza hozza!
És vissza is hozott. (hirtelen kétségbeeséssel)
Óh, mért nem küzdhetek,
Bajtársak, messze észak mezőin veletek,
Mért kellett hazajönnöm? E hitvány seb miért?
Hajóm, mely fényben indult, ma roncs, mely visszatért.
Csak egy édes vigasz hull bús kórágymra le:
Kisért egy büszke hadtest komor tekintete,
Mely véres csatatűzbe rohanva sem feled,
De dalba, pihenőbe elábrándoz veled
S míg vágyó képzelettel a párázatba fest,
Csak sóvárog utánad s én látlak — Budapest!
(Mig beszél, félretolja az ablak függönyét s az ablakon átreszketnek a lenn elterülő város körvonalai. Mintha a látvány bájolóna el, rövid szünet után):

Elomló, fátyolos köd leng a nagy Dunán
És ölelkezve ringnak a suttogó habok.
A Gellérthegy lebámul s a halk, sötét vizen
Elandalodva lát sugárt és csillagot.
Ezer kis lámpaszem villan fel hirtelen,
Vidáman szétekintve a halvány őszi esten...
— Gyönyörűség merengni bűbajos képeden,
Óh Budapest, szépséges Budapestem!

Ragyogó városom, te fiatal, csodás!
Ahányszor ujjalátlak: a szívem fölremeg.
Bájos vagy, gyönyörű vagy, a mint szerelmesen
Az álmodó Budát magadhoz öleled.
Átnyujtod karjaid' a zsongó viz felett
S fehér kis házaiddal lágyan lankadva, resten
A távoli hegyekhez halkán hozzásimulsz,
Óh Budapest, gyönyörű Budapestem!

E kék hegyek magányán a néma mult borong.
Szent Margit szigete: virág, mely habba hullt...
De odaát viharzón zúg, tombol a jelen
S egy büszke nemzedék csókján megittasult.
Uj, boldog nemzedék, az Isten küldte le,
Hogy karjával a munka verejtékébe vessen
S vajudó tömegükből felpompázz ragyogón,
Óh Budapest, jövődő Budapestem!

Zajló, nagy körutak, gazdagság, fény, moraj,
Rohanó ember-ár a paloták alatt...
A szép Andrassy-út omló sugárfolyam,
Drágakövek közé vetett selyem szalag.
A fényes forgatagba tündöklő asszonyok,
— Óh, melyiket kövessem? Óh, melyiket szeressem? —
Ringasson mámorod, könyed, csókod, zenéd,
Óh Budapest, szerelmes Budapestem!

Könnyelmű vagy, kacér, szeszélyes és bohó,
De nagy idők köszöntnek és léttél büszke, nagy.
Munkás, lelkes zajoddal, szilaj, szent énekeddel
Az ifju Magyarország szívdobogása vagy.
Ha házaid felett a május elshant,
Tavaszi lángolásod mindig lobogva lestem;
Örömd, mámorod ma százszoros lehet
Óh Budapest, ujjongó Budapestem!

A török harcterről: Előörs.

Dobay István felv.

Győzelmek májusában köszönt ma hú fiad,
S ily szépnek, érezem, nem látott még soha,
Rajongó emberek, rohanó nappalok,
Vidám, vad éjszakák sugárzó városa!
Érted hullott a vérem a távol északon,
Teérted lett acélos virágzó, ifju testem, —
Fogadj magadba, fonj át, gyógyíts meg, áldj, szeress,
Óh Budapest! Győzelmes Budapestem!

Kozák

(vad kétségbeeséssel borul az asztalra):

Óh Istenem. Teremtőm!

Ápolónő:

Mi baj? Vízet! Hamar!

Kötést! Mi fáj?

Tisztiszolga

(lábujjhegyen előre hajol. Meglepetten):

Sír.

Ápolónő

(nagyon gyöngéden):

Mért sír?

Kozák:

Mert nem vagyok — magyar!

(Függöny.)

Nagyszerű illatában rejlik a Brázay „Alhambra“ pipereszappan rendkívüli kedveltsége!

Illatszereinket, kozmetikai cikkeinket, pipereszappanainkat BRÁZAY KÁLMÁN cégnél szerezzük be. A cég készítményei minőség, izléses kivitel tekintetében versenyen felül állanak. Méltóztassék árlapot kérni.

Gyár: Budafok.

Városi raktár: Budapest, VIII., Baross-utca 43.

A jegesmedvék.

A tó.

Szabó Nándor felv.

AZ ÁLLATKERT.

Nem is olyan régen, körülbelül egy negyedszázaddal ezelőtt, a mikor még túlközlő lóvasuton jártunk ki a ligetbe mi boldog pestiek s a mikor a Barokaldi még kulturintézet-számba ment, sátoros ünnepek alkalmával, ha nagy örömet akartak szerezni nekünk, gyerekeknek, jó atyánk végrendeletet csinált, ellátta magát két napra való eleséggel és buzgó fohászkodás után megindult velünk az Állatkert felé. Mi engedelmesen és örömtől dobogó szívvel kapaszkodtunk föl a Zrinyinél az egyfogatu, csöngős lóvasúti kocsira s olyanformán éreztük magunkat, mintha legalább is egy másik világba utaznánk. Mentünk, mentünk hetedhétországon keresztül, végig a Kerepesi-uton s a mikor már túljártunk a Makkhetesen és áteveztünk azon a homoktengeren, a hol ma a Keleti-pályaudvar épülete áll, elfogódott hangon mondtuk egymásnak:

— Már nem vagyunk Pesten . . .

Azután elővettük az elemózsias tarisznyából a sóskefűket és miközben majszoltunk, melázva bámultuk a »vidéket.« A Feld-színház olybá tűnt föl kandi szemünk előtt, mint valami elátkozott boszorkányvár, a liget széle őserdőt sejtetett velünk, a Hermina-kápolna előtt pedig szívszorongva lestük a törpe remetéket, a kik mesebeli apró lovakon, bizonyára odajárnak templomba.

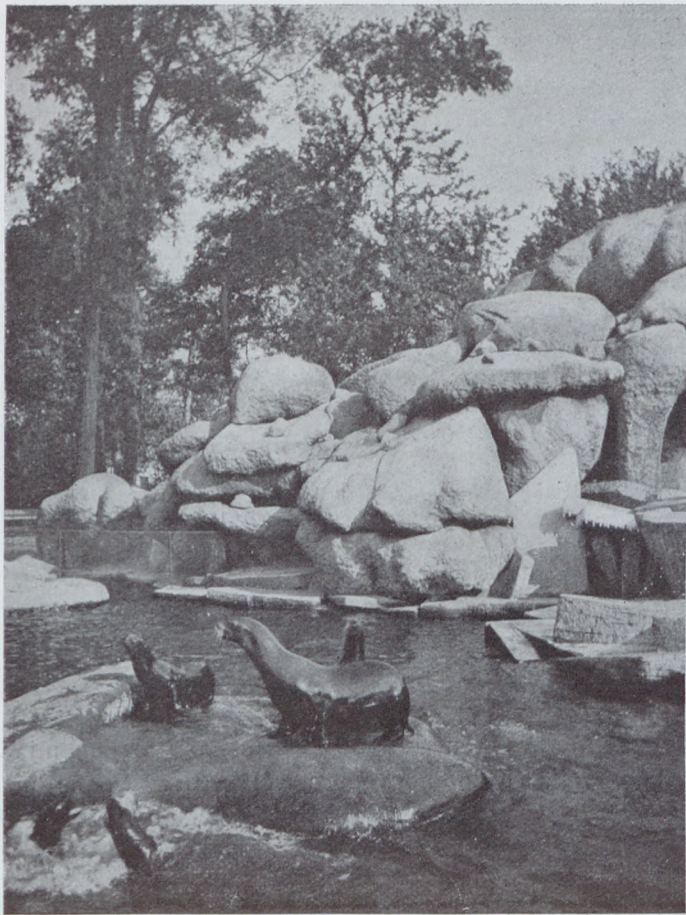
A mikor aztán nagysokára megérkeztünk a végállomásra, igazán idegen földön éreztük magunkat. Áhitattal léptük át az Állatkert küszöbét és a vér is elhült bennünk a szent borzalomtól, a mikor a tekervényes ösvények utvesztője mögül meghallottuk az oroszlán bömbölését. Az oroszlán öreg volt és fáradt, foghijas és a sörénye veszedelmesen kopaszodott, de azért nekünk imponált a bánatos sárga szeme és recsegő baritonja, mely iránt akkor csodálattal voltunk eltelve, mert azt hittük, a sivatag királyának fenséges szava szól vele és nem az éhes rab panasza, könyörgése.

Mert, a mint később kiderült, az oroszlán mindig éhes volt, a mint hogy éhes volt a tigris, a párduc, a leopárd, a medve és a farkas is és valamennyi fenevad, a melyeket a budapesti állatkertbe juttatott a kegyetlen végzet. Ezt persze akkor mi mind nem tudtuk, sőt nem sejtettük azt se, hogy ennél sokkal nagyobb bajok is voltak. A majom tüdővész volt, a zsiráfot gégehurut gyötörte, a krokodilusnak sirógörccsei voltak, a viziló viziszonyban szenvedett. A min nem is lehetett nagyon csodálkozni, ha meggondoljuk, hogy a medenceje olyan kicsi volt és olyan piszkos volt benne a víz, hogy semmi gusztusa sem lehetett a hús habokba merülni.

Mi végigcsodáltunk minden ketrecet, még a sovány tyúkocét is és roppant örültünk, amikor eljött az etetés ideje. Olyan bömbölés, üvöltés, morgás, sóhajtás verte föl ilyenkor az Állatkert vidékét, hogy odaát a vurstliban a rettenthetetlen Vitéz László ijedten bújt el a szinpad fenekén, a sziú-indiánok csataordítása suttagóssá halkult s a Cegléd felé robogó vonatok utasai rémületükben a vészfék felé kapkodtak.

Később, mondom, nyilvánvalóvá lett, hogy az állatok rettenetes éhségükben ordítottak olyan vesztül s hogy egyáltalában az akkori állatkert olyan csapnivalóan rossz és utolsó volt, mintha csak a vezetőség példát akart volna mutatni Középeurópának, hogy milyenek nem szabad lenni az állatkertnek. Nyilvánvalóvá lett, hogy jó atyánk rútul becsapott bennünket, a mikor jó magaviseletünk, ernyedetlen szorgalmunk és példás előmenetelünk legfőbb jutalmaként tartogatta egyszer egy évben az állatkerti kirándulást s hogy illuzióink rózsaszínű levegőjében a hazugság miazmái uszkáltak.

Mindez pedig azért jutott így az eszembe, mert egy kis irigység fog el a mai gyermekek iránt, a kik, ha eszükbe jut, tiz perc alatt kint lehetnek Európa egyik legszebb, legjobban manazsált állatkertjében, a

Oroszlánfókák.

Mackóék élesek.

Szabó Nándor felv.

hova menni öröm, a hol szórakozni igaz gyönyörűség. Ma, a mikor már Nagy-Budapest nem álom s a világvárosi cím és jelleg nem jámbor óhajlás, a mi Állatkertünk mindenben méltó a hozzáfűzött reményekhez. A székesfőváros kulturpolitikája ezen a téren igazán üdvösnek, célravezetőnek bizonyult. Okos reformokkal, hozzáértő kézzel valóságos tündéerkertet varázsolt a város a régi állatkert helyére, a melynek csodájára járhat a világ. Berendezése modern, állatanyaga elsőrangú, közönségének tanulságos és élvezetes szórakozást nyújt. A nagy vadak szebbnél-szebb példányaitól a legutolsó gyöngytyukig csupa szép, egészséges, jól táplált állat lakik ebben a modern paradicsomban. Még a legritkább állatot, a kihalóban lévő bölényt is sikerült tenyésztésképpé tenni s ma egyik legszebb ékessége a szép kertnek az ujszülött kis bölény. A londoni Zoo és a berlini Thiergarten mellett a budapesti új Állatkert Európa legszebb állatkertje. Igazi világvárosi attrakció, a mely ékessége és egyik legfőbb vonzóereje lett Budapestnek.

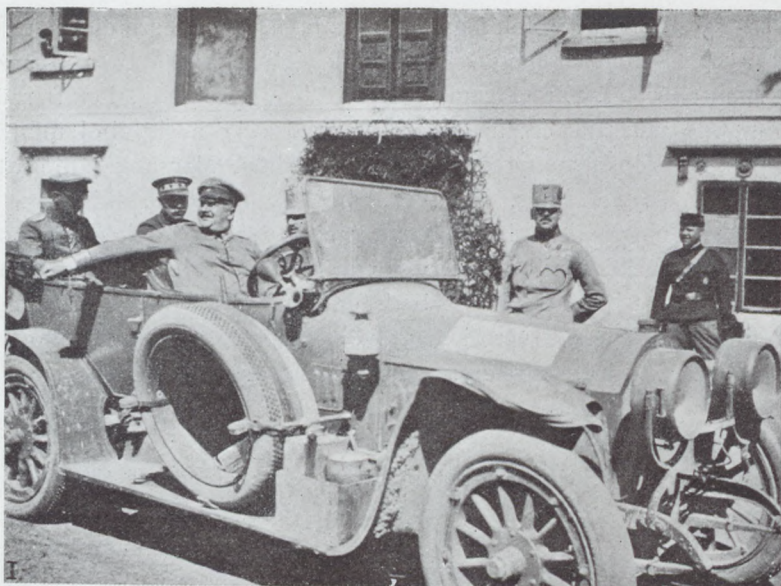
A gyermekeknek nincs is most szebb és okosabb szórakozóhelyük az Állatkertnél. Kivált ezen a háborus nyáron, a mikor annyi nyaralási terv dőlt dugába és annyi apróság maradt a kőrengetegben, valóságos áldás a pesti gyerek számára az Állatkert. Az állatok, a játszóhely gyönyörűségei, a pompás uzsonnázóhelyek jobban csábítják, mint valami poros, drágán megfizetett falu hamar megunható kerete. A mostani Jónás pompás

I. osztályu szalónfürdőben hűsöl s nem fáj a toga, mint megboldogult ősének — nagyobb kenyérporcióra. Az oroszlanok fiatalok, erősek, acélos izmuak és szívesen elhisszük nekik, hogy az állatok királyi familiájából valók. A medvék egy-egy remekpéldány valamennyi, a fókák szalonnáját megirigyelhetné a leggazdagabb eszkimó is és a majomház nem szanatórium, hanem valóságos cirkusz, a mely körül reggeltől estig csilingel a boldog gyermekkacaj. A tó vidéke elragadóan szép. A szebbnél-szebb, ritkábbnál-ritkább gázlók színes serege, a tűzpiros flamingók, gyönyörű kócsagok tarka csapata és a többi vízi szárnyas szinte paradicsomi képpel gyönyörködteti a szemet.

A nagyok számára is soha meg nem unható, változatos élvezettel kínálkozó kirándulóhely az állatkert. A pálmaház buja növényei, az akvárium szenzációi mellett ott az est, a mely itt a legszebb, ebben a csodásan szép világításban. A szimfonikus és népszerű hangversenyek elsőrangú művészi programja, a korzó, a vendéglő mindmégannyi vonzó ereje az Állatkertnek s akárhányan vannak, a kik nap-nap után idejönnek eltölteni az estéjüket. A mióta az állatkert reneszánsza elkövetkezett, még soha sem volt ilyen szép szezon odakint. Mintha nem is világháboru közepén élnénk, hullámszik a közönség a villamos fényben úszó utakon; szép asszonyok, fiatal lányok mosolygó arca teszi szebbé az itt időzést s a mikor hazamegyünk, már arról beszélünk, mikor jövünk ki újra.

És kimegyünk újra és mindig, valahányszor csak tehetjük.

K. V.

Haász Aladár dr. huszárhadnagy felv.

A galíciai harcokból:

I.

Eitel Frigyes porosz kir. herceg az északi harctéren. Az autóban a kir. herceg mellett Markovics Manó főispán, parancsőrtsiszt ül, az autó mellett Balassa Béla vezérkari alezredes áll.

II.

Elpusztult majorság.

III.

Hadfy altábornagy porosz tiszték társaságában.

IV.

Díszebéd a harctéren: 1. Balassa Béla vezérkari alezredes, 2. Balassa Béláné, 3. Molnár Dezső tábornok, 4. Hadfy Imre altábornagy felesége, 5. Markovics Manó főispán, huszár főhadnagy.

V.

Orosz fogoly, vállán géppuskával.

MIÉRT LETT SZÉP A

rút és miért lett rút a szép egy álló esztendő óta? Miért kacagják fülünkbe Macbeth boszorkányai, hogy az élet hitvány és olcsó, a halál drága és szent, miért lett több a koporsó a bölcsőnél, miért kedvesebb a köny a mosolynál? Egy álló esztendő óta gázolunk a vérben, a szenvedésben, egy álló esztendő óta mindennapos vendégünk, kenyeres pajtásunk a szomorúság. Miért kellett ennek így történnie s mért nem élheti Európa a maga derült, boldog kulturéletét, a mely méltó a huszadik század emberéhez és a mely Isten parancsa szerint való? Tetszett a minden oroszok beteg cárjának, a *Quand même!* jelszavától mámoros, nyárspolgár elnöknek és a kotnyeles, kapzsi John Bull-nek az emberiség egy részét halálra ítélni, hogy milliók vérén milliárdokat harácsoljanak és évtizedek óta nehezen fékezett telhetetlenségüket kielégítsék. Hogy a telhetetlenség tehetetlenséggé törpült, hogy a reváns dühe szines rakétákban puffogott szét és hogy a szent orosz birodalomban rémület fogja el a lelkeket, — ez a Világrend szava, a minden kaosz fölött diadalmaskodó Erő parancsa. Vigasztaló, megnyugtató, fölemelő tudat, de én azért viharos éjszakákon, a mikor szél sivit a háztetők fölött, mindig a Macbeth boszorkányait hallom: the foul is fair, the fair is foul... Meddig?...

*

Mondják, hogy a költészet örökifju. Nem igaz, mert együtt vénül az is velünk. Van kor, a melyben csupa lira vagyunk; Őm'engünk, ábrándozunk, lángolunk, képzeletünk tüzijátékot hány, melynek sziporkái mellett a meteor fénye elhalaványul. És jön ismét egy másik kor, a melyben a szív örök harcban áll az étellel s a szenvedély nem szilaj, gondtalan gyermek többé, hanem az élet csataterén elesett hulla, a melyet higgadt, józan fővel boncolunk. A korszellem szüli az irodalmi divatokat, a kultivált irányok iskoláit, a Sturm und Drangot, a modern nyelvújítókat, a reformátorok lelkes seregét, a dekadencia olcsó mesterembereit. Mindemehullámok fölött, ég és tenger közt világító csillagként ragyog a zseni, a halhatatlanság gáncs és félelem nélkül való lovagja, a ki nem követ senkit, de a kit viszont senki sem tud követni szédítő pályafutásán. Ilyesmikről gondolkodom most, julius végén, mialatt lelkem ott

borong a fejelegyházi sikon, a hol a szerelem és a szabadság nagy lantosának lelkét költegeti a nyáréji szellő. Óh, érzem, hogy itt vagy köztünk, Petőfi szüz muzsája, érzem, hogy föltámadsz kora sirodból mint a szép asszonyok halottja, a dühös Marsnak áldozatul esett Adonis. Nem is lehet az másként, minthogy a nagy vihar tisztító levegőjében szívárványként ragyog felénk tündöklő lelked s míg mi ujult erővel harcolunk a te szent világszabadságodért, újra eljössz közénk a földre s a vértől ázott vén sárteke megifjul lángodtól és újra »megterem rajta minden szép virág«.

*

Sirius mester bocsánatot kért, hogy az általa megjelölt terminusra nem esett el Varsó s magamagát és felebarátait vigasztalva kijelentette, hogy a mi késik, nem mulik és Isten segítségével előbb-utóbb mégis csak be fognak vonulni katonáink a lengyel fővárosba. Ki kell jelentenem, hogy Sirius mestert fentartás nélkül bölcs férfúnak vallom, ha másért nem, azért, mert belátja tévedését és ha tullótt a célon, úgy igyekszik beállítani a fegyverét, hogy föltétlenül biztosan találjon. Ellenben nem tartom okos embernek Boucher Artur francia ezredest, a ki három évvel ezelőtt egész könyvre valót jósolt egy elkövetkező német-francia háboru eshetőségeiről s bár mindennek, amit mondott, homlokegyenest az ellenkezője történik, hall-

gat mint a csuka és elfelejt bocsánatot kérni Páristól. A könyv nagyhangu címe: *A holnap háborujában győzelmes Franciaország* s a Boulevard des Italiens könyvesboltjaiban a következő idézet ékeskedett fehér reklámszalagján: »Ha megrohannak a németek, kierőszakolva a belga semlegességet, a pusztulásnak mennek elébe. Ha Lotaringia felől rohonnak meg, támadjunk... ez a legbiztosabb módja a győzelemnek.« Nos, a belga semlegességet ugyancsak alaposan kierőszakolták a németek és el is pusztult — a belga ármádia; Lotaringia felől is berontottak, Joffre támadott is vagy ötször, a biztos győzelem azonban csak nem akar elkövetkezni, a jour de gloire-nak még a hajnala sem pirkad. Nem tudom, Boucher ezredes ur a fronton küzd-e, vagy a vezérkarban jósolgat ma is, de annyit mégis megtehetne, hogy egy esztendő után bocsánatot kérjen a tévedéséért. Lám, Sirius mesternek egy hét mulva az eszébe jutott...

Sebesült török tiszt e'ökelő török ápolónők társaságában.

Ismail Sirry bey felvétele.

A galíciai harctérről: Lamesan gróf vezérkari ezredes, Horváth Dénes és Enenkel vezérkari kapitányok.

Balogh Rudolf harctéri tudósítónk felv.

DIVATLEVÉL.

A trónörökös Budapestre készül, ezuttal másodszer hozván közénk szépséges fiatal feleségét, Zita királyi hercegasszonyt. A világháború évfordulójával kedvesemlékekzenéje cseng hálás szívünkben a királyi hercegasszony jöttének hírére. Tavaly, a mikor minden felől beborult az ég fölöttünk, úgy jött közénk, mint a mosolygó napsugár s mindnyájunk előtt felejthetlenné tette azt a három napot, amit a leglojálisabb nemzet fővárosában töltött. Iránta való lojálisunk nem a kötelező hódolat volt, hanem az igaz, őszinte szeretet kifejezése, a mit a leendő magyar királyné testi és lelki bája és ragyogó ifjusága váltott ki belőlünk.

Most ismét közénk várjuk s a háborus nyári Budapest első szezoneseménye a küszöbön álló fenséges vendégjárás. Koronás urunk meleg szive mindenkor meglelte utját melegen dobbanó szívünkhöz is, hogy ezuttal maga helyett körünkbe küldi a trón várományosait, jelzi, hogy mennyire ismeri és méltányolja érzelmeinket. Éppen Zita királyi hercegasszony volt az, a ki mátkaságától fogva minden alkalmat megragadott, hogy közénkvalóságát, irántunk való hajlandóságát bebizonyítsa. Ő volt az, a ki méltányos igazságérzettől áthatva elrendelte, hogy kelengyéje fele részben tőlünk származzék, sőt személyesen ellenőrizte a budapesti Árvay-cégnél nevében eszközölt megrendelést. Hogy milyen helyes érzés vezérelte, mi sem bizonyít-

hatná jobban, mint hogy éppen ezeket a toiletteket viselte a legszívesebben és azóta is nálunk szerzi be szükségletének nagy részét.

A krónikás kis kátéja szerint nem illik untatni az olvasót régi históriával. Megszegem és visszaemlékszem éppen ezen kelengyéknek Bécs városában történt kiállítására, melynek egyik szenzációja a magyar osztály volt. És ha volt is már nem egy fenséges szószólója a magyar iparpártolásnak — elég ha Izabella királyi hercegasszonyra és fenséges családjára utalok — ama kiállítás az utolsó kétkedőt is megtéritette.

A háborunyomta kedély a legtisztább öröm hatása alatt sem tudja végképp lerázni nyügét. A fenséges vendégek tiszteletére rendezett ünnepek jellege bizonyára inkább méltóságos lesz és a szokottnál kevésbbé fesztelenül jókedvű. Mánásasszonyaink toilett-előkészületeiből látni való, hogy főleg estebédre szóló öltözékekről kell gondoskodni. Ezek a toalettek, bármily szépek és bármily kincset érők, a méltóságteljes egyszerűség jegyében születnek. Ki is tudna ma vigadni, ragyogni, a mikor csak a meghatott öröm szelid fénye lehet helyénvaló? Bizonyos, hogy fenséges vendégünk a nemzet ragaszkodásának tudatában jön közénk. Tárt karokkal, igaz magyar vendégszeretettel várjuk s rajta leszünk, hogy hitében megerősödve távozzék körünkől.

Marie.

Az északi harctérről: Elrejtett löveg.
Szabó Nándor huszárfőh. felv.

A SZINHÁZ ÉS A HÁBORU.

— ifj. Wlassics Gyula tanulmánya. —

A poétalelkű ifj. Wlassics Gyula mint országos színészeti felügyelő vetette föl a *Budapesti Szemlé*-ben ezt a témát s tanulmánya kimerítő alaposággal, színes, érdekes világításban állítja eléink a háborus színházi élet problémáit és tanulságosan számol be mindenről, a mit e problémák megoldása körül a világháboru minden rázkódtatása mellett is sikeresen végeztek el azok, a kiknek kezére a Marstól üldözött Tália sorsa volt bízva.

Megnyugvással és őszinte örömmel ismerjük meg Wlassics cikkéből, hogy Magyarország fényes bizonyosságot tett kulturális nagykorúságáról akkor, a mikor az események és érzelmek viharos tombolásában l'art pour l'art kereste a színház nyújtotta műélvezetet s hogy a közönség érettsége alaposan rációfolt minden olyan jósolgatásra, mely a háboru és a színház összeférhetetlenségéről mondott riasztó szentenciákat.

Wlassics ezt a lehetőséget, a színháznak háboru idején való zavartalan létjogosultságát mindenekelőtt jól megválasztott történelmi példákkal igazolja.

Mária Terézia udvarában a hétéves háboru idején Gluck *Il re pastore* című operáját mutatják be, az austerlitz csata után Beethoven *Fidelio*-ja éri meg első előadását és 1809-ben Mozart *Così fan tutte*-jének taposol a közönség. A napoleoni uralom idejére esik Schiller *Don Carlos*-ának bemutatója is. Hugó Viktor *Szemermesek* című darabja Páris ostroma alatt kerül műsorra. Hazánk színészetének multjából is több példát idéz az író, melyek közül legérdekesebb bizonyára a Bem apó parancsára Teleki Miklós által rendezett színielőadások említése.

A kultuskormány két nevezetes intézkedéssel egyengette a háborus színház utját: az Országos Szi-

nészegyesület által kidolgozott konzorcium-szabályzat jóváhagyásával és azzal a körrendelettel, melyet a törvényhatóságokhoz intézett a szintársulatok támogatása érdekében. A konzorcionális rendszer lehetővé tette a társulatok együttmaradását az igazgató anyagi kockázata nélkül, a körrendelet pedig nevezetes anyagi előnyöket biztosított a súlyos gondokkal küzdő vállalkozásoknak. Mindkét intézkedés meghozta a maga üdvös eredményét: a színészet nemcsak el tudta tartani magát, hanem még a hadsegítés céljaihoz is hozzájárulhatott. Wlassics beszámolója szerint a legnagyobb meglepetés az volt, hogy e szép eredményt nem a háborus alkalmi daraboknak, hanem rendes békés műsoruknak köszönheték a színházak. Mi ezt egyuttal a legörvendetesebb jelenségnek mondjuk, mert az izlés diadalát láttuk a szedett-vett, összetákolt háborus revük, görögützes, himnuszos fércmunkák bukásában.

Egyik legörvendetesebb pontja Wlassics cikkének, a melyben a népszínmű reneszánszáról számol be. Sajnos, nekünk itt Budapesten kevés részünk volt benne, de azért szívesen tapsolunk hozzá, hogy Szegeden az előző három évben egyuttvéve nem adtak annyi népszínművet, mint ebben a szezonban. Örülünk a romantikus darabok térhódításának és a klasszikus drámák sikeres reprizeinek is, a rossz operettek bukása pedig határozottan jóleső érzéssel tölt el bennünket. A vihar, ugy látszik, tisztít s fergetegével elsöpör minden ellenséget; a hazáét épp úgy mint a jóizlését. Nagyon igaza van Wlassics Gyulának abban, hogy a színház sohasem volt annyira a népé, mint most s csak örülni tudunk annak, hogy ezt az országos színészeti felügyelő ex offo elismeri. Mert a nép ma is ugyanaz, a mi évezredekkel ezelőtt volt s a *panem et circenses* jelszava ma aktuálisabb mint valaha. A kenyérünket, hála Istennek megadja ez az áldott magyar föld, a circenses alatt pedig a huszadik században elsősorban mégis a színházat értjük. S ha a színház a népé, bizonyossága annak, hogy jó a színház. Mert a nép művészi ösztöne a legbiztosabb, a nép kritikája a legtisztább. A Népopera azért bukott meg, mert az csak a nevével volt a népé, a művészete azonban sohasem tudott a nép lelkéhez férni.

Szól végül a tanulmány a vidéki rendszeres operaelőadások megvalósításáról, mint a közel jövő zenéjéről. Nagy buzgóságot a vidéki direktorok részéről ezen a téren nem tapasztaltunk ugyan, de örömet elhiszszük Wlassicsnak, hogy »a vidéki magyar közönség ébredő zenei igényei ebben az irányban minden egészséges reformtörekvést megnyugtató kilátásokkal kecsegtetnek.« Biztosíték erre nézve az Operaház érdeke és az azt lelkiismeretesen szíven viselő új igazgató jóakaratja is. (Ky).

Felelős szerkesztő: DOBAY ISTVÁN.

Főmunkatárs: NÁDASDI BAÁN ACHILLES dr.

Laptulajdonos: DOBAY ISTVÁN és SZÉNÁSY SÁNDOR DR.

BRACHFELD F.

Ő cs. és apost. kir. felsége kamarai szállítója
Csász. és kir. udvari szállító

Tábori fehérművek és esőkabátok.

Féregóvó selyemíngék és alsóruházat.

Nyári íngék és harisnyák.

Uri nyári ruházat mérték után.

Budapest, Dorottya-u. 1. Gizella-tér sarok.

Polgárőrök a borsai (Máramaros) vasúti állomáson.

Bánffy Endréné báróné, Zichy Jozefin grófnő, a ki tevékeny részt vesz a háborus jótékonyágban.
Adéle műterem felv.

Carstenn-Lichterfelde Károlyné, Harnoncourt Mária grófnő, tevékeny részt vesz az Osztrák Vörös Kereszt munkáiban.
d'Ora műterem felv.

A Ritz az előkelő társaság szállója.

A HÁBORU ÉS ANGLIA!

A HÁBORUS ANGLIA

IRTA

BING EDE JÁNOS.

MOST JELENT MEG!

Megrendelhető A Társaság
:: :: kiadóhivatalában. :: ::

Ára: 2 korona 50 fillér.

Urmánczy Nándorné Szakácskönyve

Az uri világ izlése.

A könyv ára kötve 3 kor. 60 fillér.

A szerző könyvének tiszta jövedelmét a háboru árvái felsegítésére
:: :: fordítja. :: ::

Eltér minden eddigi sablonos rendszertől. A mai viszonyokhoz alkalmazkodik. Közel 500 eredeti, praktikus étel receptjét maga próbálta ki és a ki utána csinálja, biztosra mehet.

Főszempontjai: Takarékoság, izletesség, egészség.

Kiállítása igazán művészi. Címfüdelét **Glatter Gyula** festőművész rajzolta. :: Megrendelhető: **A Társaság** kiadóhivatalánál Budapest, Ritz-szálló. :: ::